

Juryrapport Prijs 'Beste Naaber 2017'

Tweejaarlijkse prijs van de raad van de gemeente Winterswijk voor het leveren van een bijdrage aan de verbetering van de betrekkingen tussen de inwoners van de gemeente Winterswijk en de Duitse buurgemeenten.

Instelling prijs “Beste Naober”

De raad van de gemeente Winterswijk heeft bij besluit van 29 mei 2009 de prijs ‘Beste Naober’ ingesteld. Met het toekennen van deze prijs wil de raad zijn waardering tot uitdrukking brengen voor een persoon, bedrijf, instelling of organisatie, die een opmerkelijke bijdrage heeft geleverd aan de verbetering van de betrekkingen tussen inwoners van de gemeente Winterswijk en haar Duitse buurgemeenten.

De doelgroep bestaat uit personen, bedrijven of organisaties, die woonachtig resp. gevestigd zijn in de gemeenten Bocholt, Borken, Rhede, Südlohn, Vreden en Winterswijk.

De prijs bestaat uit een oorkonde, een kunstobject en een bedrag van € 1000,-.
De prijs wordt tweejaarlijks uitgereikt.

Beoordelingscommissie

De beoordelingscommissie wordt gevormd door de werkgroep Duitsland. Een werkgroep, die valt onder de commissie Samenleving van de gemeente Winterswijk. De werkgroep Duitsland verricht haar werkzaamheden krachtens het mandaat, dat de raad van de gemeente Winterswijk haar op 29 mei 2008 heeft verleend. Tot dit mandaat behoort onder meer de bevoegdheid de prijs ‘Beste Naober’ toe te kennen.

De werkgroep Duitsland bestaat uit de volgende leden:

De heer H.J. Tannemaat (raadslid Winterswijks Belang, voorzitter werkgroep Duitsland)
De heer T.B. Jonker (raadslid Winterswijks Belang)
Mevrouw I.T.F. klein Gunnewiek (raadslid VVD)
Mevrouw C. te Voortwis-Stroes (raadslid CDA)
Mevrouw W.H.H.S. Elsinghorst-van Dinteren (raadslid CDA)
De heer Th.W.B.M. Hartjes (raadslid PvdA)
De heer M. ten Pas (PvdA)
Mevrouw I.E.M. Domhof (raadslid SP)
Mevrouw S.J.M.M. Kamminga (raadslid SP)
De heer F. Vlam (raadslid D66)
De heer S. Schreurs (D66)
De heer B.J.J. Bengevoerd (burgemeester, adviseur werkgroep Duitsland)
Mevrouw N. Eppich (ambtelijk adviseur werkgroep Duitsland)
Mevrouw F. Jansen (secretaris werkgroep Duitsland)

Bekendmaking prijs

Middels enkele publicaties in de regionale kranten en het verspreiden van persberichten, ook aan de Duitse pers, heeft de werkgroep begin 2017 aandacht voor de prijs gevraagd en inwoners van Winterswijk en de Duitse buurgemeenten opgeroepen om kandidaten voor te dragen. Ook zijn de raden van de gemeenten Bocholt, Borken, Rhede, Südlohn en Vreden gevraagd om kandidaten voor te dragen.

Voordrachten

De termijn waarbinnen kandidaten konden worden voorgedragen eindigde op 14 april 2017. Er zijn in totaal 9 kandidaten voor de toekenning van de prijs voorgedragen. De werkgroep heeft besloten alleen de winnaar bekend te maken en de namen van de andere kandidaten niet te publiceren.

Winnaar

Op 2 mei 2017 heeft de werkgroep Duitsland de voordrachten beoordeeld. Vooral vanwege de grote diversiteit in de voordrachten was het voor de werkgroep lastig om tot een keuze te komen.

De werkgroep heeft daarbij vooral gelet op het grensoverschrijdende karakter van de activiteiten van de genomineerden en de betekenis hiervan voor de ‘gewone’ burgers. Ook heeft de werkgroep een voorkeur gegeven aan kandidaten die juist vanwege zijn/haar/hun bijdrage aan de verbetering van de betrekkingen tussen inwoners aan weerszijden van de grens nog niet veel vaker in de schijnwerpers heeft/hebben gestaan.

Na bespreking en beoordeling van alle voordrachten heeft de werkgroep Duitsland besloten de prijs voor de Beste Naaber 2017 toe te kennen aan mevrouw Sixtina Harris.

Motivatie

Mevrouw Sixtina Harris is voorgedragen door de heer en mevrouw Scholtz en de heer Ansink. Ter motivering schrijven zij het volgende:

Sixtina Harris is voorzitter van de Duits/Nederlands stichting Kolle Kaal (joods voor "gehele gemeenschap"). Op basis van het autobiografisch boek "De Schuilplaats" van Johanna Reiss organiseert Sixtina Harris twee wekelijks bezoeken van Duitse schoolklassen aan Winterswijk.

In Duitsland is wettelijk bepaald dat er elk jaar in elke schoolklas aandacht moet zijn voor de Holocaust. Het boek van Johanna Reiss is dan een gewild onderwerp omdat daarin een andere kant van de oorlog wordt beschreven, namelijk het onbaatzuchtig voor een ander opkomen en onderdak verlenen (Zivilcourage). Dit laatste onderwerp past ook helemaal in deze tijd met vele vluchtelingen en maakt dat het boek nog meer aanspreekt. In "De Schuilplaats" beschrijft Johanna Reiss haar ervaringen als ze in de Tweede Wereldoorlog als 10 jarig meisje in Winterswijk woont en later moet onderduiken bij de familie Oosterveld in Usselo. Het is daarmee een belangrijk tijdsdocument met een nadrukkelijk link naar Winterswijk. De familie Oosterveld in Winterswijk postuum de Yad Vashem prijs. Op 22 juni 2016 ontving Johanna Reiss de erepenning van de Gemeente Winterswijk vanwege haar bijzondere betekenis voor Winterswijk. Het boek "Und im Venster der Himmel" is in Duitsland zo populair dat er vorig jaar een nieuwe versie is gemaakt met een eigentijdse vertaling. Volgend jaar verschijnt er een nieuwe eigentijdse versie van "De Schuilplaats". Dan is ook de Nederlandstalige versie van het boek weer volop verkrijgbaar.

De leerlingen lezen het boek en bezoeken vervolgens de locaties die beschreven staan. Het verhaal van "De Schuilplaats" beschrijft voor een deel gebeurtenissen in de Joodse school en de synagoge van Winterswijk. Het is in vele landen uitgegeven en vooral in Duitsland en in Amerika is het boek succesvol. Sixtina Harris: Jugendliche sagen immer wieder, dass ihnen erst bei der Spurensuche und dem Besuch der Synagoge in Winterswijk - fast mit Erschrecken- ganz persönlich bewusst geworden ist, was in der Vergangenheit wirklich geschehen ist, in der Verantwortung Deutschlands. De stichting is in heel Duitsland actief met leskisten op basis van het boek "De Schuilplaats" van Johanna Reiss. De Duitse versie van het boek "Und im Venster der Himmel" beleefd inmiddels zijn 24ste druk met bijna een kwart miljoen verkochte boeken. Dit boek lijkt in Duitsland meer bekend en meer behandeld dan het dagboek van Anne Frank. Hintergrund, dem Leben in Holland vor und im Krieg, zu den persönlichen Entscheidungen der Menschen, zu ihrem Versagen oder zu ihrer Zivilcourage. In Winterswijk zijn Mirjam Schwarz en Ben Westerveld actief voor hun stichting Kolle Kaal.

Bijna wekelijks komen Duitse schoolklassen naar Winterswijk om de locaties uit het boek te bezoeken. Ze krijgen een rondleiding door de synagoge, zien de opnames van een interview met Johanna Reiss en maken een wandeling langs de plekken uit het boek. Aansluitend krijgen de jongeren vrije tijd in Winterswijk. Daarmee leert een nieuwe generatie Duitsers Winterswijk kennen. Het boek maakt deel uit van de Winterswijkse geschiedenis en er komt een nieuwe generatie Duitse bezoekers naar ons dorp. Sixtina Harris is al 20 jaar de grote animator van dit project en een groot deel van de PR en de feitelijke organisatie komt uit haar handen. Bijna alle groepen worden door haar begeleid. Ze is onvermoeibaar en met een uitzonderlijk doorzettingsvermogen weet ze telkens weer haar doel te bereiken. Ze heeft er onlangs voor gezorgd dat de Duitse uitgever een hele nieuwe en eigentijdse vertaling heeft gemaakt van het boek dat opnieuw in een grote oplage is uitgebracht. Ze zorgt ervoor dat Johanna Reiss bijna jaarlijks overkomt uit Amerika en dan op veel plaatsen in Duitsland en ook in Nederland lezingen geeft. Johanna Reiss logeert dan bij Sixtina Harris.

Sixtina Harris heeft grote toekomstplannen om het project nog succesvoller te maken. Daarom wil ik Sixtina Harris van harte aanbevelen voor de prijs Beste Naaber 2017.

De werkgroep Duitsland onderschrijft deze toelichting graag en heeft grote waardering voor het werk van mevrouw Sixtina Harris. Met waardering voor de activiteiten en de inzet van de andere genomineerden heeft de werkgroep Duitsland op grond van deze overwegingen namens de gemeenteraad van Winterswijk besloten de prijs voor de Beste Naaber 2017 toe te kennen aan mevrouw Sixtina Harris.

Winterswijk, 9 mei 2017

